

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА БІЗНЕС-АНАЛІТИКИ ТА ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ
з дисципліни
«Кон'юнктурний аналіз світових ринків»
для здобувачів освіти ОС «Магістр» спеціальності 051 «Економіка»
галузі 05 «Соціальні та поведінкові науки»
усіх форм навчання**

Київ, 2022

УДК 339.9 : 336](051)

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни «Кон'юнктурний аналіз світових ринків» для здобувачів освіти ОС «Магістр» спеціальності 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки усіх форм навчання / уклад. А.С. Марина. – Київ : НАУ, 2022. – 32 с.

Методична розробка містить рекомендації щодо підготовки, організації та виконання курсової роботи з дисципліни «Кон'юнктурний аналіз світових ринків», зокрема порядок виконання, вимоги до змісту та оформлення, орієнтовну тематику, методичні рекомендації до виконання аналітичної частини, критерії оцінювання та захисту роботи. Рекомендується здобувачам освіти денної та заочної форми ОС «Магістр» спеціальності 051 Економіка при виконанні ними науково-дослідного завдання у формі курсової роботи з дисципліни «Кон'юнктурний аналіз світових ринків».

Укладач: А.С. Марина, к.е.н, доцент.

©НАУ, 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	5
2. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	7
3. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ	11
4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	19
5. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ	25
6. ОЦІНЮВАННЯ ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	26
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	28
ДОДАТОК А Зразок оформлення титульного аркушу курсової роботи	29
ДОДАТОК Б Приклад оформлення літературних джерел	30

ВСТУП

Міжнародні ринки на сьогодні зазнають суттєвих трансформаційних змін, пов'язаних зі зростанням обсягів операцій, видів товарів та послуг, умов ціноутворення та організації конкурентної боротьби. А посилення глобалізаційних та інтеграційних процесів сприяє залученню все більшої кількості суб'єктів господарювання до сфери міжнародної торгівлі. В таких умовах зростає увага суб'єктів господарювання до умов функціонування самих ринків, їх особливостей та динаміки розвитку для вироблення власних стратегічних планів та концепцій. Тому дослідження кон'юнктури світових товарних ринків не втрачають актуальності, є постійно затребуваними та корисними.

Поетапне дослідження кон'юнктури світових товарних ринків сприяють розумінню внутрішніх процесів функціонування окремих ринкових сегментів, конкурентних умов на ньому та визначення можливостей подальшого розвитку. Тому для поглиблення теоретичних знань та удосконалення практичних навичок виконання аналізу кон'юнктури світових ринків, освітньою програмою підготовки здобувачів ОС «Магістр» за спеціальністю 051 Економіка, ОПП «Міжнародна економіка» передбачено під час вивчення дисципліни «Кон'юнктурний аналіз світових ринків» виконання індивідуального завдання у формі курсової роботи.

1. ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Під час вивчення дисципліни «Кон'юнктурний аналіз світових ринків» для формування практичних навичок з оцінки кон'юнктури світових ринків передбачено виконання індивідуального завдання у формі курсової роботи. Курсова робота складається з двох частин: теоретичної та аналітичної. В теоретичній частині роботи здійснюється аналіз теоретичних засад, методичних підходів та особливостей кон'юнктурного аналізу світових ринків. Аналітична частина передбачає здійснення аналізу кон'юнктури конкретного ринку (товарного, сировинного тощо). Вихідними даними для виконання роботи є міжнародне та вітчизняне законодавство, матеріали мережі Internet, наукові дослідження й публікації вітчизняних та зарубіжних науковців щодо проведення кон'юнктурних досліджень та особливостей функціонування окремих ринків, статистичні та аналітичні дані міжнародних організацій тощо.

Метою курсової роботи є поглиблення теоретичних знань та вдосконалення практичних навичок проведення кон'юнктурного аналізу окремих світових ринків.

Завдання курсової роботи:

- вдосконалити навички збирання, обробки, систематизації та групування теоретичної інформації щодо досліджуваного питання;
- удосконалити навички проведення описового аналізу функціонування окремих світових ринків;
- удосконалити практичні навички проведення комплексного аналізу кон'юнктури світових ринків.

Об'єктом роботи є проведення кон'юнктурного аналізу світових ринків.

Предметом роботи є сукупність теоретичних положень, методичних рекомендацій, форм, методів та прийомів здійснення кон'юнктурного аналізу

світових ринків.

Процедура й методика виконання аналітичних розрахунків під час виконання аналітичної частини курсової роботи може здійснюватися відповідно до поданих у цій методичній розробці рекомендацій, а може містити авторський підхід до здійснення комплексного аналізу.

Інформаційною базою при виконанні курсової роботи є ці методичні рекомендації, наукові публікації вітчизняних та зарубіжних науковців та практиків з питань проведення кон'юнктурних досліджень та особливостей функціонування окремих ринків; нормативно-правові акти України, дані Державної служби статистики України, фінансова звітність підприємств, матеріали мережі Internet.

2. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконання курсової роботи здійснюватися шляхом послідовного опрацювання наведених на рис. 1. етапів.

Рис. 1 – Етапи виконання курсової роботи

1. Вибір напрямку дослідження. На цьому етапі визначається загальний напрям дослідження, що поступово конкретизується відповідно до можливості збору необхідної наукової та фактологічної інформації. Вибір напрямку дослідження і формулювання теми курсової роботи здійснюється здобувачем вищої освіти самостійно, відповідно до наявного в нього інтересу до певного питання навчальної дисципліни, власного професійного інтересу, рівня вже набутих знань та навичок.

2. Здійснення огляду наукових та фактологічних джерел. Конкретизація теми курсової роботи відбувається після первісного підбору потенційно

корисних для її написання джерел інформації. Якісне виконання теоретичної частини залежить від ступеня розробленості певного напрямку досліджень, що викладені у вітчизняній та зарубіжній літературі, нормативно-правовій базі, а виконання практичної частини обумовлюється доступністю статистичних даних та можливістю використання інформаційних технологій.

Для огляду наукових та фактологічних джерел можна скористатися електронним репозитарієм Національного авіаційного університету, науковими ресурсами Національної бібліотеки України імені Володимира Вернадського, базами статистичних даних МВФ, Світового банку та інших міжнародних організацій.

3. Формулювання теми курсової роботи. Тема курсової роботи формується здобувачем вищої освіти самостійно відповідно до наведеної у розділі 5 орієнтовної тематики та остаточно затверджується науковим керівником. Неприпустимим є вибір однієї теми декількома здобувачами в межах однієї академічної групи. За наявності достатньої аргументації доцільності роботи здобувача вищої освіти над темою, що вже закріплена за іншим здобувачем вищої освіти, – продовження попередніх досліджень, написання роботи на конкурс студентських робіт, робота над дослідженнями студентського наукового гуртка тощо – керівник має право вносити корективи в розподіл тем курсових робіт.

4. Складання плану курсової роботи. Обравши тему, здобувач вищої освіти повинен чітко визначити мету курсової роботи, окреслити коло завдань, які мають бути розв'язані для її досягнення, підібрати відповідну наукову літературу та нормативно-інструктивні матеріали з обраної тематики, фактологічний і статистичний інформаційний матеріал. План курсової роботи здобувач вищої освіти складає самостійно і погоджує його з керівником. Надалі план може уточнюватись, але основне завдання роботи залишається незмінним.

Складання плану є одним із найважливіших етапів підготовки курсової роботи, оскільки на його основі формується загальне уявлення про якість

виконання роботи, реалізовані напрями дослідження обраної теми, логічний зв'язок між її окремими складовими, проблемну постановку окремих питань. Зі складеного плану видно, наскільки здобувач вищої освіти орієнтується в обраній темі, як він зрозумів проблему в цілому і зумів виділити суттєві, головні напрями дослідження. Від правильно складеного плану багато в чому залежить і кінцевий результат виконаної роботи – рівень досягнення поставленої мети. План складається з переліку базових питань, що пов'язані внутрішньою логікою дослідження за темою. Формулювання назв розділів і підрозділів повинно відповідати таким вимогам: конкретність, стислість, відсутність двозначності. При складанні плану базові питання необхідно розмістити в такій послідовності, яка є найбільш логічною і прийнятною для даного дослідження схемою викладення матеріалу.

5. Виконання курсової роботи. Після погодження та затвердження плану здобувач вищої освіти починає написання курсової роботи. Вимоги до структури й оформлення окремих розділів наведені в розділах 3 та 4 цих методичних рекомендацій. У процесі написання окремих розділів здобувач вищої освіти подає їх керівнику на перевірку, виправляє та вносить доповнення у разі потреби, звітує керівнику про готовність роботи. Обговорення проблемних питань з викладачем–керівником курсової роботи здійснюється під час індивідуально-консультативних зустрічей з підготовки та захисту курсової роботи або на консультаціях викладача відповідно до затвердженого розкладу.

6. Подання курсової роботи на перевірку. Завершена курсова робота підписується здобувачем вищої освіти на останній сторінці списку використаної літератури із зазначенням дати завершення роботи та надається у встановлений термін на кафедру для реєстрації з подальшим передаванням її керівнику, який здійснює рецензування й оцінювання якості виконання роботи, робить висновок щодо допуску її до захисту.

7. Захист курсової роботи. День і час захисту курсової роботи визначає

кафедра згідно з графіком навчального процесу. Готуючись до захисту роботи, здобувач вищої освіти складає тези виступу, оформлює ілюстрований матеріал, обмірковує відповіді на зауваження, які вказані в рецензії керівника. Тривалість захисту курсової роботи не повинна перевищувати 10 хвилин. Для розкриття змісту курсової роботи здобувачу вищої освіти надається не більше 5 хвилин. У своєму виступі здобувач вищої освіти повинен відобразити: результати проведеного аналізу за обраною темою, конкретні пропозиції щодо вирішення проблеми або напрями вдосконалення відповідних процесів з обґрунтуванням можливості їх реалізації в реальних умовах (в разі, якщо це передбачено планом курсової роботи), при цьому можна робити посилання на ілюстративний матеріал, що винесений на захист. Виступ не повинен містити загальних відомостей, теоретичних положень, що містяться в літературних або нормативних документах, оскільки вони не є предметом захисту. Особливу увагу необхідно сконцентрувати на власних результатах, висновках і рекомендаціях, відповідях на зауваження рецензента. Після виступу здобувач вищої освіти відповідає на запитання керівника та членів комісії. Захист курсової роботи оцінюється за критеріями, передбаченими цими методичними рекомендаціями. По закінченні захисту виставляється оцінка, яка формується як сума балів за виконання та захист курсової роботи

3. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Структурно курсова робота складається з титульного аркушу, вступу, теоретичного та практичного розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Загальний обсяг курсової роботи має бути від 35 до 50 сторінок. Текст додатків і список літератури в обсяг основного тексту не входять.

Титульний аркуш є першою сторінкою курсової роботи, який не нумерується але входить до загальної нумерації. Титульний аркуш містить наступну інформацію:

назва навчального закладу, назва факультету, назва кафедри на якій виконується курсова робота;

назва роботи, назва дисципліни з якої виконується робота та тема роботи;

курс, група, П.І.Б. (повністю) виконавця;

вчене звання, науковий ступінь, П.І.Б. керівника;

оцінка в національній шкалі із зазначенням кількості балів;

члени комісії: вчене звання, науковий ступінь, П.І.Б., підписи;

місто та рік виконання курсової роботи.

Приклад оформлення титульного аркушу курсової роботи наведено у дод. А.

Наступною сторінкою після титульного аркуша є зміст роботи. Цей аркуш також не нумерується проте входить до загальної нумерації. У змісті наводиться розгорнутий план курсової роботи із зазначенням сторінок початку кожного розділу.

У **вступі** обґрунтовується актуальність обраної теми, розкривається її значення, подається огляд ступеня розроблення даної проблеми без чіткої аргументації окремих позицій, підкреслюється необхідність вирішення конкретних питань теми в контексті сучасних економічних перетворень,

ззначаються мета та завдання курсової роботи, об'єкт і предмет дослідження, вказуються методи дослідження та інформаційна база, що використовуються в роботі.

Актуальність, яка формулюється декількома реченнями, повинна дати уявлення: навіщо вивчати дану тему, чи існує така потреба з боку підприємств.

Мета роботи повинна бути сформульована лаконічно, але переконливо. Метою не може бути «аналіз...», «дослідження...», оскільки це засіб, а не самоціль. Мету можна сформулювати як:

«удосконалення фінансового забезпечення проведення експортних операцій...»

«удосконалення розрахункових операцій при здійсненні імпорту товарів...»

«виявлення передумов вдосконалення фінансових умов зовнішньоторговельних контрактів»

Завдання курсової роботи мають корелювати з її структурою. Кожному завданню має відповідати 1-2 підрозділи курсової роботи. Формулювання завдань може починатися з наступних слів:

узагальнити теоретичні підходи (передумови еволюції) ...

розкрити змістовні положення (зміст, особливості, чинники) ...

систематизувати чинники (передумови, тенденції) ...

визначити чинники (особливості, передумови,) ...

проаналізувати (динаміку, структуру, функції, показники) ...

оцінити (динаміку, тенденції, рівень сформованості) ...

Визначаючи об'єкт і предмет курсової роботи, необхідно враховувати те, що об'єкт – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення, а предмет міститься в межах об'єкта і визначає тему курсової роботи.

Приклади формулювання об'єкту і предмету:

а) Об'єкт дослідження – фінансове забезпечення експортних операцій.

Предметом дослідження є методичні підходи та практичні особливості проведення фінансових розрахунків при здійсненні експортних операцій.

б) Об'єкт дослідження – фінансові умови зовнішньоторговельних контрактів.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних та практичних положень щодо формування фінансових умов зовнішньоторговельних контрактів.

Методи дослідження можуть бути загальнонауковими (філософськими) та специфічними. Загальнофілософські методи застосовуються протягом всього процесу пізнання та діяльності і включають в себе:

діалектичний метод – пізнання дійсності в її цілісності, розвитку і суперечливості;

метафізичний метод – пізнання елементів дійсності в їхній ідеальній формі і поза їхнім зв'язком між собою та процесом розвитку (зміни).

В рамках методології наукового пізнання виділяються два рівні:

теоретичний – висунення і розвиток наукових гіпотез, формулювання категорій (понять, принципів, законів) та побудова системи відносин між ними, отримання логічних висновків;

емпіричний – спостереження явищ та процесів в їх природному стані або в ході експерименту, групування, класифікація результатів спостережень та експериментів, впровадження їх в практичну діяльність або використання для побудови теоретичної системи.

Реалізація дослідження на обох рівнях передбачає застосування загальних та специфічних методів. До спільних методів, які застосовуються і в емпіричних, і в теоретичних дослідженнях належать:

системний підхід – представлення об'єктів як систем, дослідження їх як єдиного цілого з узгодженим функціонуванням усіх елементів і частин; визначення структури об'єкту (декомпозиція системи), окремих елементів в їх зв'язку та взаємодії з іншими елементами, впливу властивостей окремих частин системи на її поведінку в цілому;

ситуаційний підхід – дослідження стану та поведінки об'єкту в конкретній ситуації (статика, нерухомість) або в послідовності окремих ситуацій

(порівняльна статика);

історичний (процесний) метод – вивчення виникнення, формування та розвиток процесів і подій у хронологічній послідовності (динаміці) з метою виявлення внутрішніх та зовнішніх зв'язків, закономірностей та суперечностей;

герменевтичний метод – вивчення феноменів (явищ, процесів, механізмів) на підставі з'ясування їх місця, особливостей та функцій в контексті культури;

моделювання – метод опосередкованого пізнання, вивчення об'єкта (оригіналу шляхом штучного створення й дослідження його аналога (моделі), що адекватно відображає оригінал принаймні з певних сторін, що цікавлять дослідника; причому моделі можуть бути емпіричними (предмети, зображення та ін.) та теоретичними (функція, схема та ін.).

Склад емпіричних та теоретичних методів представлено в табл. 2., табл. 3.

Таблиця 2 – Методи емпіричного пізнання

Метод	Сутність методу
спостереження	систематичне, цілеспрямоване вивчення об'єкта з метою отримання первинної інформації про дійсність і створення первинної схематизації об'єктів реальності – вихідних об'єктів наукового дослідження (наприклад
експеримент	вивчення об'єкта, в ході якого дослідник активно й цілеспрямовано впливає на нього завдяки створенню штучних умов або використанню природних умов, необхідних для виявлення відповідної властивості об'єкта
опис	фіксація, узагальнення та інтерпретація певних властивостей об'єкту, фактів; <i>узагальнення</i> – це операція, в результаті якої відбувається перехід від поняття з вузьким обсягом (видового) до поняття з широким обсягом (родового) шляхом збіднення його змісту, тобто вилучення специфічних для вихідного поняття видових ознак; <i>інтерпретація</i> – пояснення факту, визначення його місця серед інших фактів
порівняння	встановлення подібності або відмінностей предметів та явищ дійсності, а також знаходження загального, притаманного двом або декільком об'єктам
вимірювання	визначення числового значення величини за допомогою одиниці виміру
діагностика	процес розпізнавання й визначення характеристик, позитивних і негативних (кризових) явищ у стані та процесі розвитку об'єкта

Таблиця 3 – Методи теоретичного пізнання

Метод	Сутність методу
1	2
аксіоматичний	метод побудови наукової теорії, за якого деякі твердження приймаються без доведень, а всі інші знання виводяться з них відповідно до певних логічних правил
формалізації	метод вивчення різноманітних об'єктів шляхом зображення їхньої структури у знаковій формі за допомогою штучних мов, наприклад мовою математики
гіпотетичний	висунення припущень про причини стану або розвитку об'єкту; <i>гіпотетико-дедуктивний метод</i> – створення системи дедуктивно пов'язаних між собою гіпотез, з яких, у кінцевому рахунку, виводяться твердження про емпіричні факти
абстрагування	метод наукового пізнання, що полягає в мисленнєвому виділенні суттєвих, найістотніших рис, відношень, сторін об'єкту; <i>абстракція ототожнення</i> – створення понять способом з'єднання кількох предметів в один клас без урахування їхніх несуттєвих відмінностей; <i>ізолююча абстракція</i> – виділення властивостей і відношень з позначенням їх «іменами», які надають абстракціям статус самостійних предметів (наприклад, надійність, універсальність); <i>абстракція конструктивізації</i> – спрощення реальних об'єктів і відкриття на їхній основі певних законів, що дає можливість у першому наближенні зрозуміти їхню сутність; <i>абстракція актуальної нескінченності</i> – відвернення від незавершеності процесу виникнення нескінченної множини (наприклад, уявлення про зупинку нескінченного руху); <i>абстракція потенційної здійсненності</i> (перехід від реальних меж людських можливостей до потенційних)
логічний	<i>аналіз</i> – метод пізнання, який дає змогу поділити об'єкти дослідження на складові частини; <i>синтез</i> – поєднання окремих частин чи рис об'єкту в єдине ціле; <i>дедукція</i> – висновок про деякий елемент множини робиться на основі знання про загальні властивості всієї множини; <i>індукція</i> – вивчення явищ, під час якого здійснюється перехід від окремих фактів до загальних положень (способи індукції: 1) метод єдиної подібності – якщо два чи більше випадків досліджуваного явища мають лише одну загальну обставину, а всі інші обставини різні, то саме ця обставина є причиною явища, яке розглядається; 2) метод єдиної розбіжності – якщо випадок, у якому досліджуване явище настає, і випадок, в якому воно не настає, у всьому подібні й відрізняються тільки однією обставиною, то саме ця обставина, наявна в одному випадку і відсутня в іншому, є причиною явища, що досліджується; 3) об'єднаний метод подібності та розбіжності – комбінація двох перших методів; 4) метод супутніх змін – якщо виникнення або зміна одного явища викликає певну зміну іншого явища, то обидва вони перебувають у причинному зв'язку одного з іншим; 5) метод залишку – якщо складне явище викликане складною причиною, яка являє собою сукупність певних обставин, і відомо, що деякі з них є причиною частини явища, то решта цього явища викликається обставинами, що залишилися); <i>аналогія</i> – це метод, відповідно до якого на підставі подібності предметів за одними ознаками робиться висновок про їх подібність за іншими ознаками

Метод	Сутність методу
1	2
класифікація	упорядкування уявлень про об'єкти здійснюється шляхом встановлення єдності і відмінності їх елементів, визначення місця кожного елемента відносно один одного; <i>типологія</i> – метод наукового пізнання, в основі якого лежить розчленування систем об'єктів і їх групування за допомогою узагальненої, ідеалізованої моделі або типу; методами класифікації є: 1) <i>ієрархічний</i> – це послідовний поділ множини об'єктів на підлеглі класифікаційні угруповання; початкова множина об'єктів послідовно поділяється на угруповання (класи) першого рівня поділу, потім – другого і так далі; 2) <i>фасетний</i> – паралельний поділ множини об'єктів на незалежні класифікаційні угруповання; початкова множина об'єктів може незалежно поділятися на класифікаційні угруповання з використанням однієї з образних ознак; кожна ознака фасетної класифікації відповідає фасеті, яка є списком значень цієї класифікації; кожний об'єкт може одночасно входити в різні класифікаційні угруповання

Поняття «специфічні методи» відображає два підходи: 1) конкретизує зміст та процедуру застосування прийомів та способів теоретичного та емпіричного дослідження в конкретній науковій галузі; 2) конкретизує власне теоретичні та емпіричні методи для певних наук (тобто поглиблює класифікацію теоретичних та емпіричних методів). Так, специфічними методами, які можуть бути використані у курсовій роботі виступають:

математичне моделювання – побудова сукупності кількісних або логічних співвідношень (рівнянь, нерівностей, логічних умов, операторів і т.п.), що визначають характеристики станів об'єкта, а через них і вихідні значення – реакції об'єкта на певні подразнювач; застосовується для побудови моделей динаміки економічних явищ та процесів;

методи економічного аналізу – індексний метод, балансовий метод та ін.;

метод експертних оцінок – один з основних класів методів науково-технічного прогнозування, який ґрунтується на припущенні, що на основі думок експертів можна збудувати адекватну модель майбутнього розвитку об'єкта прогнозування, в т.ч. *ситуаційний аналіз* (побудова матриць наборів дій в залежності від оцінки ситуації, SWOT-, PEST-, SMART-аналіз та ін.);

сегментування – виділення певних класів об'єктів зі схожими ознаками;

морфологічний аналіз – декомпозиція проблем на елементи за принципами функціональної значущості та ролі, тобто визначення впливу елемента або проблеми на загальну проблему, а також прямого або опосередкованого зв'язку із зовнішнім середовищем.

Варто зазначити, що велика кількість специфічних методів дослідження виступає комбінацією загальнонаукових методів: так наприклад, метод «мозкового штурму» є поєднанням методу експертних оцінок, класифікації, морфологічного аналізу; прогнозування – поєднання методу екстраполяції (розповсюдження висновків, отриманих із спостережень над однією частиною об'єкта на весь об'єкт в цілому) та математичного моделювання тощо. У виборі комплексу методів дослідження необхідно враховувати його здатність надавати вірогідну інформацію про досліджуваний об'єкт.

Основна частина передбачає безпосереднє викладення змісту теми курсової роботи, глибоке та всебічне висвітлення її основних положень. Вона складається з теоретичної та практичної частин. Теоретична частина повинна містити огляд літератури за темою і узагальнення теоретичної інформації. Практична частина має відображати результати проведення комплексного аналізу кон'юнктури світового ринку. Кількість підрозділів визначається тематикою роботи, але не може бути меншою двох у першому розділі, другий розділ містить наступні елементи: загальний опис міжнародного ринку; пропорційність ринку, рівень концентрації, конкуренції, ділової активності, динаміка показників цін, обсягів, структури, коливання, стійкість та циклічність розвитку ринку, перспективи розвитку ринку.

При підготовці теоретичної частини роботи рекомендується звертати увагу на дискусійні питання, не обмежуючись при цьому лише простим переказом точок зору, що існують в економічній літературі, обов'язково потрібно викладати власну авторську позицію щодо їх вирішення. Узагальнення теоретичної та аналітичної інформації передбачає, що при реферативному запозиченні думок з

опублікованих праць необхідно робити посилання на використані джерела.

Викладення аналітичної інформації (як результатів власноруч проведеного аналізу, тобто первинної, так і отриманої іншими аналітиками – тобто вторинної) повинно бути основою курсової роботи, на його підставі формуються подальші висновки та пропозиції.

У **висновках** підводяться підсумки досліджень, які проведені в курсовій роботі, акцентується увага на виявлених проблемах, пропозиціях, їх значущості для успішної реалізації питань і проблем, окреслених у курсовій роботі. Оптимальний обсяг висновків – 2–3 сторінки. Кількість висновків має відповідати кількості завдань роботи плюс один (загальний), тобто висновки демонструють результат розв'язання кожного завдання і характеризують в цілому досягнення мети.

Список використаних джерел містить перелік літературних, нормативно-правових, статистичних джерел, що використовуються при підготовці курсової роботи. Формуючи список використаних джерел, необхідно враховувати обмеження щодо його обсягу – не менше 25 найменувань, але не більше 50.

Додатки складаються з громіздких таблиць допоміжного характеру, діаграм, схем, фінансової документації підприємства.

4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Основний текст роботи має відповідати вимогам Національного стандарту України «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки: Структура та правила оформлювання. ДСТУ 3008:2015».

Текст роботи повинен бути виконаний у вигляді комп'ютерного набору на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297мм). Шрифт Times New Roman, 14 кегль, інтервал – 1,5; береги: верхній, нижній – 2 см, правий – 1,5 см; лівий – 3 см, абзацний відступ 1,25 см.

Структурні елементи «ЗМІСТ», «ВСТУП» та інші не нумеруються. Заголовки структурних елементів роботи та заголовки розділів слід розташовувати посередині рядка і друкувати великими літерами без крапки в кінці, не підкреслюючи. Кожну структурну частину курсової роботи потрібно починати з нової сторінки.

Заголовки підрозділів слід починати з абзацного відступу і друкувати маленькими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи, без крапки в кінці. Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою. Перенесення слів у заголовку не допускається. Відстань між заголовком і подальшим чи попереднім текстом повинна бути два рядки. Не допускається розмішувати назву розділу, підрозділу в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту.

Сторінки курсової роботи слід нумерувати арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці. Титульний аркуш, зміст включають до загальної нумерації сторінок роботи, але номер сторінки не проставляють. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок роботи.

Розділи роботи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладення суті роботи і позначатись арабськими цифрами без крапки, наприклад:

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ КОМПЕНСАЦІЙНИХ УГОД

Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою. Після номера підрозділу крапку не ставлять, наприклад:

1.1 Сутність та особливості компенсаційних угод

Ілюстрації (рисунок, графіки, схеми, діаграми) слід розміщувати в курсовій роботі безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання в роботі.

Ілюстрації повинні мати назву, яку розміщують під ілюстрацією. За потреби під ілюстрацією розміщують пояснювальні дані (підрисунковий текст). Ілюстрація позначається словом «Рис.», яке разом із назвою ілюстрації розміщують після пояснювальних даних, наприклад, «Рис. 3.1 – Алгоритм аналізу фінансової стійкості». Ілюстрації слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад, рисунок 1.2 – другий рисунок першого розділу, або рисунок А.1 – перший рисунок додатку А.

Ілюстрації відокремлюються від основного тексту одним абзацним відступом з обох сторін. Після назви ілюстрації на наступному рядку курсивним написом вказується її походження (*складено автором за матеріалами [2, 3]; побудовано на основі [2]; систематизовано за даними [71] тощо*).

Ілюстрації розміщуються з вирівнюванням по центру сторінки без

абзацного виступу. Приклад оформлення рисунку:

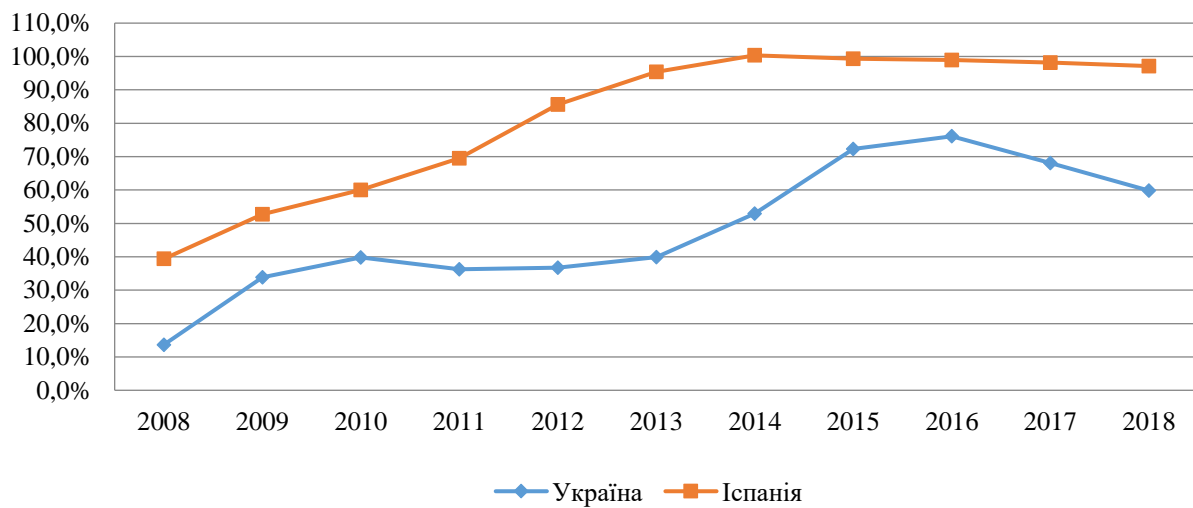

Рис.3. – Співвідношення сукупного державного боргу до ВВП країни, %

Джерело: розраховано автором за [11,14].

Цифровий матеріал, як правило, оформлюють у вигляді таблиць. Таблицю необхідно розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці повинні бути посилання в тексті роботи. Назва таблиці складається зі слова «Таблиця», її порядкового номера та безпосередньо назви, яка стисло відбиває зміст наведених у ній даних. Повну назву таблиці вказують один раз над таблицею зліва з абзацним відступом. У разі переносу частини таблиці на наступну сторінку над нею з абзацного відступу пишуть: «Продовження таблиці Х.Х» або «Кінець таблиці Х.Х», де Х – номер таблиці.

Таблиці нумеруються арабськими цифрами підряд у межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться в додатках. Номер таблиці складається з номера розділу та порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу, таблиця В.2 – друга таблиця додатку В.

Заголовки та дані таблиці можуть бути виконані через один інтервал, шрифтом Times New Roman, 12 кегль. Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони становлять одне речення з заголовком. Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуть з великої літери. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки та підзаголовки граф указують в однині.

Таблиці відокремлюються від основного тексту одним абзацним відступом з обох сторін. Після таблиці на наступному рядку курсивним нарисом без абзацного відступу вказується її походження (*складено автором за матеріалами [2, 3]; побудовано на основі [2]; систематизовано за даними [71] тощо*).

Приклад оформлення таблиці:

Таблиця 1. – Показники соціально-економічного розвитку України у 2008–2018 рр., млн дол. США

Рік	Державний борг України						ВВП, млн дол. США		
	внутрішній	зовнішній	сукупний	приріст		% ВВП	значення	приріст	
				абс.	%			абс.	%
2014	31002,6	38792,2	69794,8	-3283,4	-4,5	53,0	131805	-51505	-28,1
2015	22060,2	43445,4	65505,6	-4289,2	-6,1	72,3	90615	-41190	-31,3
2016	25366,2	45604,6	70970,8	5465,2	8,3	76,1	93270	2655	2,9
2017	27315,8	48989,4	76305,2	5334,4	7,5	68,0	112154	18884	20,2
2018	27860,5	50462,5	78323	2017,8	2,6	59,9	130832	18678	16,7

Джерело: складено і обчислено авторами за даними [7].

Формули та рівняння розташовують безпосередньо після тексту, у якому вони згадуються, посередині сторінки. Вище та нижче кожної формули або рівняння потрібно залишити не менше одного вільного рядка. Формули та рівняння в роботі (за винятком формул і рівнянь, наведених у додатках) слід нумерувати порядковою нумерацією в межах розділу. Номер формули або рівняння складається з номера розділу та порядкового номера формули або рівняння, відокремлених крапкою, наприклад, формула (1.3) – третя формула першого розділу. Номер формули або рівняння зазначають на рівні формули або

рівняння в дужках у крайньому правому положенні на рядку. Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули чи рівняння, слід наводити безпосередньо під формулою в тій послідовності, у якій вони наведені у формулі чи рівнянні. Перший рядок пояснення починають словом «де» без двокрапки і без абзацу. Переносити формули чи рівняння на наступний рядок допускається тільки на знаках виконуваних операцій, повторюючи знак операції. Приклад оформлення формул:

«Показник частки оборотних виробничих фондів в оборотних активах обчислюється за формулою:

$$D_{\text{овф}} = \frac{O_{\text{вф}}}{O_{\text{А}}} \quad (3.4)$$

де Овф – оборотні виробничі фонди, тис. грн.; ОА – оборотні активи, тис. грн.»

Посилання в тексті роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у роботах [1–7] ...». При посиланнях на розділи, підрозділи, ілюстрації, таблиці, формули, рівняння, додатки зазначають їх номери. При посиланнях слід писати: «... у розділі 2 ...», «... (рис. 1.3) ...» або «... на рисунку 1.3 ...», «... (табл. 3.2) ...» або «... у таблиці 3.2 ...», «... за формулою (3.1) ...», «... у формулах (1.3-1.5) ...», «... у додатку Б ...» або «... (додаток Б) ...».

Для забезпечення дотримання академічної доброчесності, при написанні курсової роботи здобувач вищої освіти повинен робити посилання на джерела, матеріали або окремі результати, які використовувалися при виконанні роботи з інших джерел. Якщо використовуються відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, то тоді в

посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке посилаються у курсовій роботі. Посилання у тексті курсової роботи на джерела потрібно зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад: [1, С. 25-26].

Список використаних джерел (література) подається під загальними порядковими номерами відповідно до Національного стандарту України «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015». Приклад оформлення списку використаних джерел наведено в дод. Б.

Додатки оформляють як продовження курсової роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку посилань у тексті. У додатках розміщуються громісткі таблиці і ілюстрації, проміжні розрахунки, фінансові звіти досліджуваного підприємства. На усі додатки мають міститися відповідні посилання по тексту курсової роботи. Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки і мати заголовок. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Г, Є, І, Ї, З, Й, О, Ч, Ь. Текст кожного додатка при потребі може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад: «А.2» (другий розділ додатка А).

Завершена робота повинна бути зброшурованою у пластиковий швидкозшивач з дотриманням структурного змісту подачі матеріалу. Після закінчення курсова робота, підписана здобувачем вищої освіти, подається викладачеві на перевірку. При відповідності поданої курсової роботи всім вимогам вона допускається до захисту, у разі виявлення істотних невідповідностей, наявності зауважень та невірному оформленні – робота повертається на допрацювання.

5. ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ТЕОРЕТИЧНОЇ ЧАСТИНИ КУРСОВИХ РОБІТ

1. Система показників кон'юнктури ринку.
2. Методологічний інструментарій дослідження кон'юнктури світових ринків.
3. Аналіз тенденцій розвитку ринку.
4. Аналіз циклічності економічних процесів.
5. Аналіз масштабу, типу, цінових та кількісних пропорцій розвитку ринку.
6. Прогнозування розвитку світових ринків
7. Дослідження і прогнозування розвитку товарних ринків.
8. Дослідження і прогнозування розвитку ринку послуг.
9. Дослідження і прогнозування розвитку грошового і валютного ринку.
10. Дослідження і прогнозування розвитку фондового ринку.
11. Дослідження і прогнозування розвитку ринку інформаційних технологій.
12. Моделювання розвитку світових ринків.

Тема для виконання другої частини курсової роботи містить назву світового ринку, аналіз якого буде здійснено в аналітичній частині, наприклад «Кон'юнктурний аналіз світового ринку чаю», «Кон'юнктурний аналіз світового ринку золота».

6. ОЦІНЮВАННЯ ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

При виставленні оцінки за курсову роботу враховуються дві складові: зміст та якість науково-дослідної роботи та її захист. Відповідно до Порядку організації навчального процесу та оцінювання знань у Національному авіаційному університеті бали розподіляються наступним чином:

Пояснювальна записка	Захист роботи	Максимальний бал
до 60	до 40	100

При оцінці пояснювальної записки враховуються такі критерії: актуальність, повнота, практична значимість проведеного дослідження, аргументованість висновків і пропозицій; а при оцінюванні захисту – переконливість виступу під час захисту курсової роботи, правильність відповідей на поставлені питання, а також дотримання вимог її оформлення.

Оцінювання пояснювальної записки здійснюється за наступними критеріями (табл. 15).

Таблиця 15 – Критерії оцінювання пояснювальної записки

№	Критерій	Бали
1	Оформлення курсової роботи відповідає вимогам. Основні недоліки: перевищення обсягу; шрифт та інтервал не відповідають встановленим вимогам; відсутня нумерація, заголовки; неправильне оформлення цифрового та ілюстративного матеріалу, додатків тощо	10
2	Вступ відповідає вимогам. Основні недоліки: у вступі відсутнє обґрунтування актуальності теми та її значущості; не визначені мета та завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, інформаційна база курсової роботи тощо	10
3	Основна частина відповідає вимогам. Основні недоліки (з урахуванням специфіки теми і завдань роботи): відсутні глибина, всебічність і повнота викладення теоретичного матеріалу; не показані дискусійні питання, відсутній огляд літератури тощо, відсутній табличний та ілюстративний матеріал або його аналіз; використані застарілі статистичні дані; наведені дані не пов'язані зі змістом тексту роботи; наявність помилок у розрахунках; недостатня вірогідність і надійність аналітичного обґрунтування тощо	30

№	Критерій	Бали
4	Висновки відповідають вимогам. Основні недоліки: висновки не мають зв'язку з результатами дослідження та його завданнями; не підведені підсумки за всіма висвітленими питаннями та розділами; поверховий аналіз і недостатньо обґрунтовані висновки тощо	5
5	Список використаних джерел відповідає вимогам. Основні недоліки (з урахуванням специфіки теми і завдань роботи): недостатній рівень інформаційного забезпечення; неправильно оформлений; відсутня законодавча база; застаріла періодична література тощо.	5
Всього за результатами рецензування		60

Таблиця 15 – Критерії оцінювання захисту роботи

№	Критерій	Бали
1	Демонстрація розуміння теоретичних основ теми дослідження, ступеню володіння практичними аспектами теми дослідження, спроможності аргументувати власну точку зору щодо проблем і шляхів їх вирішення за даною роботою	15
2	Відповідь на запитання членів комісії	15
3	Наявність демонстраційного матеріалу, у т.ч. виконаного за допомогою інформаційних технологій	10
Всього за результатами захисту		40

Після захисту курсової роботи виставляється загальна оцінка як сума балів за виконання та захист курсової роботи відповідно до шкали відповідності кількості отриманих балів підсумковій оцінці:

Сума балів	Оцінка за національною шкалою
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

При отриманні здобувачем вищої освіти незадовільної оцінки (від 0 до 59 балів) курсова робота переробляється та подається на повторне оцінювання та захист.

Робота з незадовільною оцінкою підлягає переробці протягом терміну, встановленого навчальною частиною. Здобувач вищої освіти, що отримав незадовільну оцінку, не допускається до іспиту з даного курсу.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Національного Банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>
4. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
5. The World Economic Forum. URL: <https://www.weforum.org/>
6. The World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>
7. Окрепкий Р.Б. Кон'юктурний аналіз тенденцій розвитку ринку, його стійкості та циклічності. Інноваційна економіка. 2013. Вип. 5 (43). С. 197-203.
8. Окрепкий Р.Б. Удосконалення системи показників кон'юктури товарного ринку. Економічний аналіз : зб. наук. праць каф. екон. аналізу Терноп. нац. екон. ун-ту. 2008. Вип. 2 (18). С. 60-63.
9. Пазуха М.Д. Кон'юнктура світового товарного ринку: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 272 с.
10. Старостіна А.О. Маркетингові дослідження національних і міжнародних ринків: Підручник. К.: ТОВ «Лазарит-Поліграф», 2012. 480 с.
11. Окрепкий Р.Б. Тактичне прогнозування попиту як інструмент подолання диспропорцій у виробництві та споживанні продукції підприємства. Економічний аналіз. 2014. Том 18. №2. С. 188-194.
12. Гаркавенко С.С. Маркетинг: Підручник. К.: Лібра, 2002. 712 с.
13. Кучеренко В.Р. Основи економічної кон'юктури: Навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 224 с.
14. Ліпич Л.Г. Маркетингове прогнозування товарного ринку. Луцьк: ЛДТУ, 2002. 376 с.

ДОДАТОК А

Зразок оформлення титульного аркушу курсової роботи

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра бізнес-аналітики та цифрової економіки

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Кон'юнктурний аналіз світових ринків»
на тему «_____»

Виконав здобувач вищої освіти
IV курсу ОС Магістр гр. МЕ-401
Попов Володимир Олександрович

Керівник: к.е.н., доцент Марина А.С.

Члени комісії:

Оцінка за курсову роботу
_____ (_____ балів),

у т.ч.:

_____ балів за пояснювальну записку

_____ балів за захист

Дата захисту _____

Київ, 2022

ДОДАТОК Б

Приклад оформлення літературних джерел

№ з/п	Вид	Приклад оформлення
Книги		
	Один автор	Федорова Л.Д. З історії пам'ятко охоронної та музейної справи у Наддніпрянській Україні. 1870-ті — 1910-ті рр. Київ, 2013. 373 с.
	Два і більше авторів	Zhovinsky E.Ya., Kryuchenko N.O., Paparyha P.S. Geochemistry of Environmental Objects of the Carpathian Biosphere Reserve. Kyiv, 2013. 100 p.
	Збірники	Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. II. Київ, 2012. 464 с.
	Матеріали конференцій, з'їздів, тези доповідей	Физика импульсных разрядов в конденсированных средах. Материалы XVI Международной научной конференции (19—22 авг. 2013, г. Николаев). Николаев, 2013. 253 с.
	Багатотомні видання	Енциклопедія історії України: у 10 т. Київ: Наук. думка, 2013. Т. 10. 784 с.
Інші видання		
	Каталоги	Національна академія наук України. Анотований каталог книжкових видань 2008 року Київ: Академперіодика, 2009. 444 с.
	Препринти	Панасюк М.І., Скорбун А.Д., Сплошной Б.М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль: Ін-т 3 пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС; 06-1).
	Авторські свідоцтва	А.с. 1007970 ССРСР, МКИЗ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В.С. Ваулин, В.Г. Кемайкин (СССР). № 3360585/25-08 ; заявл. 23.11.81 ; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12.
	Патенти	Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G 21H3/00. № 200701472 ; заявл. 12.02.07 ; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.
	Автореферати дисертацій	Старовойт С.В. Видавнича діяльність Національної академії наук України у 1918—1933 рр. : автореф.

		дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2003. 20 с.
	Стандарти	ДСТУ 3017-95. Видання. Основні види. Терміни та визначення. Київ, 1995. 47 с.
	Рецензія	Касьянов Г. Глобальна еволюція людства: культурно-цивілізаційний вимір. Вісн. Кн. палати. 2001. № 12. С. 14–15. Рец. на кн.: Шейко В. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець ХІХ — початок ХХ ст.): монографія: у 2 т. Харків, 2001. Т. 1. 520 с. ; т. 2. 400 с.
Частина видання Стаття із журналу, збірника, розділ книги		
	Незалежно від кількості авторів у позатекстовому переліку бібліографічних посилань (списку літератури)	1) Яцків Я.С., Радченко А.І. Про ефективність видання наукових журналів в Україні. Вісн. НАН України. 2012. № 6. С. 62—67. 2) Назарчук З.Т. Дифракция Е-поляризованных электромагнитных волн на цилиндрическом экране с сечением в виде ломаной кривой. Волны и дифракция. Тбилиси, 1985. Кн. 1. С. 507—511. 3) Скальський В.Р. Становлення методу акустичної емісії в установах Західного наукового центру. Теорія і практика раціон. проектування, виготовлення і 4 експлуатації машинобуд. конструкцій: Праці 2 міжнар. наук.-техн. конф. (Львів, 11—13 лист. 2010). Львів, 2010. С. 9—10.
	Незалежно від кількості авторів у підрядковому бібліографічному посиланні (посторінкових примітках)	за умови, що в основному тексті на цій сторінці написано: "У статті Я.С. Яцківа, А.І. Радченко "Про ефективність видання наукових журналів в Україні" ¹ опис можна подати в такому вигляді (п. 4.9 вказаного стандарту): ¹ Вісн. НАН України. 2012. № 6. С. 62—67.
Електронні ресурси віддаленого доступу		
	Опис ресурсу загалом	Наукові публікації і видавнича діяльність НАН України. Київ, 2007. URL: http://www.nas.gov.ua/publications (дата звернення: 19.03.2014).
	Опис частини електронного ресурсу у позатекстовому	Garfield E. More on the ethics of scientific publication: abuses of authorship attribution and citation amnesia undermine the reward system of science. Essays of an information scientist. URL:

переліку бібліографічних посилань (списку літератури)	http://www.garfield.library.upenn.edu/essays/v5p621y1981-82.pdf (Last accessed: 16.04.2013).
Опис частини електронного ресурсу у підрядковому бібліографічному посиланні (посторінкових примітках)	за умови, що в тексті наведено бібліографічні відомості, які дозволяють документ ідентифікувати (його назву і прізвища авторів, рік випуску) (п. 5.3.6): * URL: http://www.garfield.library.upenn.edu/essays/v5p621y1981-82.pdf (Last accessed: 16.04.2013).